COĞRAFYA Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

Küresel Örgütler

- Birleşmiş Milletler (BM)
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)
- Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)
- G-20 (Group of 20)
- Gelişen Sekiz Ülke (D-8)
- Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

Bölgesel Örgütler

- Avrupa Birliği (AB)
- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
- Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)

20. yüzyılda yaşanan I. ve II. Dünya savaşlarında milyonlarca insan yaşamını yitirmiş, siyasi ve ekonomik alanlarda birçok sorun meydana gelmiştir. Bu siyasi, askerî ve ekonomik sorunların tekrar yaşanmaması için başta Birleşmiş Milletler olmak üzere küresel ve bölgesel örgütler kurulmuştur.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM)

İkinci Dünya Savaşı'nı kazanan devletlerin önderliğinde savaş sonrası çıkabilecek anlaşmazlıkları çözmek amacıyla kurulmuştur. Türkiye, 24 Ekim 1945 tarihinde kurulan BM'nin kurucu üyeleri arasındadır. Amacı; barışı tehlikeye sokacak durumlara karşı önlem almak, ülkeler arasında dostça ilişkiler geliştirmek, uluslararası anlamda ekonomik ve sosyal iş birliğini sağlamaktır.

Türkiye; uluslararası barış, güvenlik, istikrar ve refaha katkıda bulunmayı taahhüt etmektedir.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)

1969 yılında İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) adıyla İsrail'in işgali altındaki Mescidi Aksa'nın (Kudüs) yakılmasına tepki olarak kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) olarak değiştirilmiştir. Merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde olan İİT'nin 57 üye ülkesi bulunmaktadır. Amacı; İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye ülkeler arasındaki iş birliği ve dayanışmayı güçlendirmektir. Türkiye, yürütülen faaliyetlere ciddi anlamda katkı sunmaktadır.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ (OECD)

OECD, üye ülkelere ekonomik gelişme ve istihdamı sağlamayı, ekonomik kalkınmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Kurucu üyelerden olan Türkiye, OECD tarafından yürütülen çalışmalara iştirak ederek önemli katkılar sunmaktadır.

PETROL İHRAÇ EDEN ÜLKELER ÖRGÜTÜ (OPEC)

10-14 Eylül 1960'da Bağdat Konferansı'nda İran, Irak, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Venezuela'nın imzaladığı anlaşmayla kurulan ekonomik bir örgüttür. OPEC'in amacı; petrol fiyatlarını belirlemenin yanı sıra üye ülkelerin petrol politikalarını koordine etmek, verimli, ekonomik ve düzenli üretimi sağlamaktır.

G-20 (GROUP OF 20)

Dünyanın bazı bölgelerinde yaşanan finansal krizlere bağlı olarak 1999 yılında Washington'da kurulmuştur. Platformun kurucu üyelerinden olan Türkiye, 15 Kasım 2015'te yapılan küresel ekonomiye ve siyasete yön veren liderlerin bir araya geldiği 10. Zirve'ye ev sahipliği yapmıştır.

GELİŞEN SEKİZ ÜLKE (D-8)

Üye ülkeler arasındaki ekonomik ve ticari iş birliğini ön planda tutarak gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisindeki konumunu iyileştirmeyi amaçlayan bir kuruluştur. D-8, 15 Haziran 1997'de İstanbul'da kurulmuştur. D-8 üyesi ülkeler aynı zamanda İİT'ye de üyedir. Örgüte üye olan ülkeler; Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'dır.

KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASI ÖRGÜTÜ (NATO)

1949 yılında Sovyetler Birliği'ne karşı Avrupa'nın güvenliğini sağlamak için ABD öncülüğünde 12 devletin katılımıyla kurulan askerî bir örgüttür. Örgüt; askerî, sosyal ve kültürel anlamda birbirlerine destek veren ve ortak faydalar güden ülkelerin bir araya toplanması ile oluşturulmuştur. Türkiye, Kore Savaşı'nda kazandığı başarılar sayesinde 1952'de NATO'ya üye olmuştur. Üyelik sürecinde NATO'nun operasyonlarına askerî destek veren Türkiye'nin bazı bölgelerinde NATO'ya ait üsler bulunmaktadır.

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

Temeli 1951 yılında Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg tarafından imzalanan Paris Anlaşması'na dayanmaktadır. 1992 yılına gelindiğinde Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması'yla örgüt günümüzdeki ismini almıştır. 3 Ekim 2005'te Türkiye resmen AB'ye katılım müzakerelerine başlamıştır.

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (KEİ)

25 Haziran 1992 tarihinde Türkiye'nin öncülüğünde kurulan ekonomik ve bölgesel bir örgüttür. Merkezi İstanbul'da olan KEİ'nin amacı, üye ülkelerin mevcut potansiyellerinin yanı sıra coğrafi yakınlık ve ekonomik anlamda birbirlerini tamamlayan özelliklerinden yararlanmaktır. Kurucu üyeleri Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Bulgaristan ve Romanya; diğer üyeleri ise Arnavutluk, Sırbistan ve Yunanistan'dır.

BAĞIMSIZ DEVLETLER TOPLULUĞU (BDT)

8 Aralık 1991 tarihinde Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Ukrayna arasında yapılan anlaşma ile oluşturulmuş bölgesel bir örgüttür. Bağımsız Devletler Topluluğu, siyasi bir örgüt olarak kurulmasına rağmen zamanla üye ülkeler arasında yapılan ekonomik iş birliği ve ortaklık anlaşmalarıyla ekonomik bir özellikte kazanmıştır.

BDT'ye üye olan ülkeler

SORULAR

1.

- Üye ülkelere kendi kendine yetecek ekonomik gelişme ve istihdamı sağlamak
- Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmalarına katkı sağlamak

Yukarıda amaçları verilen uluslararası örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Birleşmiş Milletler (BM)
B) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
C) Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)
D) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)
E) Avrupa Birliği (AB)

Cevap: D

2.

Merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde olan örgütün 57 üye ülkesi bulunmaktadır. Amaçlarından biri de üye ülkeler arasındaki iş birliği ve dayanışmayı güçlendirmektir.

Yukarıda özellikleri verilen uluslararası örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) İslam İşbirliği Teşkilatı
B) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
C) Gelişen Sekiz Ülke
D) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
E) Birleşmiş Milletler

Cevap: A

Soru 3

Aşağıdaki örgütlerden hangisine Türkiye'nin üyeliği bulunmamaktadır?

A) Birleşmiş Milletler
B) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
C) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
D) İslam İşbirliği Teşkilatı
E) Avrupa Birliği

Cevap: E